

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 9 § i inkomstskattelagen

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I propositionen föreslås ändringar av inkomstskattelagen.

I propositionen föreslås en ändring av beskattningen av en investering som en begränsat skattskyldig har gjort i finländsk kapitalfond i kommanditbolagsform, så att investeringen också kan göras genom en fondandelsfond och investeringen i beskattningen ska få samma ställning som en investering gjord direkt i ett finländskt målbolag. Enligt förslaget ska ett avtal om undvikande av dubbelbeskattning tillämpas på en utländsk kapitalplacerare. I propositionen föreslås dessutom att fondandelsfonden ska vara registrerad inom en sådan jurisdiktion eller grundad i enlighet med lagstiftningen i en sådan jurisdiktion med vilken ett avtal har ingåtts om utbyte av information i skattefrågor mellan myndigheterna. Därtill föreslås ett tillägg i bestämmelserna i inkomstskattelagen med krav på att ett kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet ska vara en sådan alternativ investeringsfond som avses i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

Lagen avses träda i kraft våren 2019. Lagen tillämpas huvudsakligen första gången vid beskattningen för skatteåret 2019. För investerare i kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet registrerade innan lagen träder i kraft tillämpas kravet på tillämpning av lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder dock första gången vid beskattningen för 2024.

INNEHÅLL

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL.....	1
INNEHÅLL	2
1 Nuläge.....	3
1.1 Lagstiftning och praxis.....	3
1.2 Europeiska unionens lagstiftning.....	6
1.3 Hantering av beskattningen av fondstrukturer i vissa stater	8
1.4 Bedömning av nuläget	10
2 Målsättning och alternativa lösningar	11
2.1 Målsättning	11
2.2 Alternativa lösningar.....	12
3 Föreslagna ändringar.....	17
3.1 Investeringar genom fondandelsfonder.....	17
3.2 Krav på alternativ investeringsfond och övergångsbestämmelse	19
4 Propositionens konsekvenser	19
4.1 Ekonomiska konsekvenser.....	19
4.2 Effekter på myndigheternas verksamhet.....	21
4.3 Effekter för skattskyldiga.....	21
4.4 Sammandrag	22
5 Beredning av ärendet	22
6 Ikraftträdande.....	23
LAGFÖRSLAG	25
om ändring av 9 § i inkomstskattelagen.....	25
BILAGA	27
PARALLELLTEXT	27
om ändring av 9 § i inkomstskattelagen.....	27

MOTIVERING

1 Nuläge

1.1 Lagstiftning och praxis

Kapitalplaceringsverksamhet och beskattning av sammanslutningar

Med kapitalplacering avses främst investeringar av eget kapital i sådana övriga företag än företag som utgör objekt för handel på en reglerad marknad, det vill säga onoterade målföretag som har goda utvecklingsmöjligheter och tillväxtpotential samt indirekta kapitalplaceringar i aktiebolag och kommanditbolag som investerar i sådana målföretag. I allmänhet har investeringarnas minimi- och maximibelopp begränsats och fonden har en på förhand fastställd verksamhetsperiod. Tidsrymden under vilken nya investerare kan ansluta sig till kapitalfonden är i allmänhet också begränsad.

Med kapitalplacering avses i Finland i regel både finansiering av uppstartsföretag, som ibland kallas venture capital-verksamhet, och buyout verksamhet, som bland annat avser finansiering av olika slags företagsköp, utvidgningsprojekt och omstrukturering av befintlig verksamhet. På marknaden finns det därtill så kallade fondandelsfonder (funds of funds), som investerar i sådana kapitalfonder som gör direkta investeringar. Dessa fondandelsfonders investeringar består av andelar i kapitalfonderna.

Kapitalplaceringsbranschen har påverkats av lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014). Med lagen genomfördes Europaparlamentets och rådets direktiv 2011/61/EU om förvaltare av alternativa investeringsfonder och ändringen av direktiven 2003/41/EG och 2009/65/EG samt förordningarna (EG) nr 1060/2009 och (EU) nr 1095/2010. Med lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder utvidgades regleringen av finansieringsmarknaden till sådana med egendomsförvaltning jämförbara kapitalplaceringar i kommanditbolagsform och sådan fastighetsinvesteringsverksamhet som tidigare bedrivits med stöd av näringsfriheten. Med en alternativ investeringsfond avses i Finland en specialplaceringsfond enligt lagen om placeringsfonder (48/1999), en fastighetsfond enligt lagen om fastighetsfonder (1173/1997) samt sådana kommanditbolag och aktiebolag i vilka eller för vilkas räkning förvaltas kollektiva investeringar som inte hör till tillämpningsområdet för Europaparlamentets och rådets direktiv 2009/65/EG om samordning av lagar och andra författningar som avser företag för kollektiva investeringar i överlåtbara värdepapper (saminvesteringsföretag) (*fondföretagsdirektivet*). Lagen innehåller bestämmelser om förvaltarnas skyldighet att ha auktorisation och ställer krav på förvaltarna av alternativa investeringsfonder gällande bland annat deras eget kapital, likviditet och riskhantering samt värdering. I lagen ingår dessutom bestämmelser om informationsskyldighet för förvaltare av alternativa fonder och marknadsföring av de alternativa fonderna. Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 345/2013 om europeiska riskkapitalfonder (EuVECA), Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 346/2013 om europeiska fonder för socialt företagande (EuSEF) och Europaparlamentets och rådets förordning (EU) 2015/760 om europeiska långsiktiga investeringsfonder anknuter till direktivet om förvaltare av alternativa investeringsfonder.

I Finland bedrivs kapitalplaceringsverksamhet primärt genom kommanditbolag. Då fungerar det förvaltningsbolag i aktiebolagsform som sköter kapitalfonden i kommanditbolagsform som kommanditbolagets ansvarige bolagsman och investerarna som kommanditbolagets tysta bolagsmän. I början av 2016 gjordes ett flertal ändringar i lagen om öppna bolag och kommanditbolag (389/1988). Avsikten med dem var att underlätta bedrivandet av företags- och

RP 306/2018 rd

investeringsverksamhet, som kräver långsiktiga investeringar, genom öppna bolag och kommanditbolag.

Kommanditbolagen är sådana näringsammanslutningar som avses i 4 § i inkomstskattelagen (1535/1992). Enligt 16 § i inkomstskattelagen är näringsammanslutningar inte särskilda skattskyldiga. En näringsammanslutning, såsom ett kommanditbolag, är ett så kallat redovisningssubjekt. För sammanslutningen fastställs ett resultat av näringsverksamheten, som efter avdrag för förluster från tidigare skatteår fördelas för att beskattas som delägarnas inkomst enligt deras andelar av sammanslutningens inkomst. Verksamheten i ett kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet anses i allmänhet vara näringsverksamhet, vilket betyder att den beskattningsbara inkomsten räknas ut i enlighet med lagen om beskattning av inkomst av näringsverksamhet (360/1968, *näringskattelagen*). Inkomstandelen för en allmänt skattskyldig aktieägare i sammanslutningsform utgör beskattningsbar inkomst och samfundsskattesatsen är 20 procent. En fysisk persons andel av resultatet av en näringsammanslutnings verksamhet fördelas på kapitalinkomster och förvärvsinkomster utgående från nettoförmögenheten.

Begränsat skattskyldiga delägare

Enligt 10 § 6 punkten i inkomstskattelagen utgör andel av kommanditbolags inkomst från Finland erhållen inkomst. Enligt 9 § 1 mom. 2 punkten i inkomstskattelagen är denna inkomst, i sin egenskap av inkomst från Finland, skattepliktig inkomst också för begränsat skattskyldiga, dvs. personer som inte under skatteåret har bott i Finland, samt för utländska sammanslutningar. Lagen om beskattning av begränsat skattskyldig för inkomst och förmögenhet (627/1978, *källskattelagen*), innehåller närmare bestämmelser om beskattning av begränsat skattskyldiga. Skatteavtal och EU-rätten kan begränsa Finlands rätt att beskatta begränsat skattskyldiga personers inkomst.

I rättspraxis har det för de tysta bolagsmännens del ansetts att Finland genom sina skatteavtal inte har avstått från rätten att som en begränsat skattskyldig tyst bolagsmans inkomst beskatta inkomst från näringsverksamhet, som ett kommanditbolag bedriver från ett fast driftställe i Finland (HFD 2002:34). Om en begränsat skattskyldig investerar kapital direkt i ett finskt målbolag, utgör avkastningen på en investering ofta helt eller delvis skattefri inkomst i Finland.

Ett nytt 5 mom. lades till i 9 § i inkomstskattelagen 2005. Syftet med detta moment var att försätta utländska kapitalplacerares investeringar i målföretag via finska kapitalfonder i kommanditbolagsform i samma ställning som investeringar gjorda direkt i finska målföretag. Enligt 9 § 5 mom. i lagen utgör med avvikelse från 3 mom. den del av ett kommanditbolags inkomst som motsvarar bolagsandelen för en begränsat skattskyldig tyst bolagsman i bolag som bedriver enbart kapitalplaceringsverksamhet skattepliktig inkomst endast till den del inkomsten är skattepliktig, om den betalas direkt till den skattskyldiga, samt förutsatt att på bolagsmannen tillämpas ett avtal om undvikande av dubbelbeskattning mellan Finland och den stat där bolagsmannen i fråga har sitt hemvist. Om delägarrens skattepliktiga inkomst överstiger delägarrens andel i sammanslutningens inkomst, ska den överstigande delen betraktas som skattepliktig inkomst under de följande tio skatteåren efter hand som inkomstandelar inflyter. Med kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet avses kommanditbolag där syftet enligt bolagsavtalet och det enda faktiska syftet är att bedriva kapitalplaceringsverksamhet. Momentet har tillämpats sedan skatteåret 2006.

I samband med lagreformen togs en definition av kapitalplaceringsverksamhet inte in i lagstiftningen. Till denna del hänvisades det till definitionen av kapitalplaceringsverksamhet i

RP 306/2018 rd

motiveringarna till regeringens proposition om reform av företags- och kapitalbeskattningen (RP 92/2004 rd): ”Med kapitalplaceringsverksamhet avses investering av medel i målföretag som besitter utvecklingspotential. En sådan investering görs vanligen i form av eget kapital som aktieinvesteringar. Kapitalplaceraren ingår inte som en permanent ägare i målföretaget, utan lämnar det efter en avtalad tid. Verksamhetens syfte är att öka värdet på förvärvade företag och erhålla avkastning på verksamheten i form av värdestegring på företag som avyttras - - - Innan kapitalplaceraren lämnar målbolaget får denne vanligen ingen avkastning, utan bolagets avkastning utgörs av försäljningen av aktier i målbolaget.” En bedömning av begreppet kapitalplaceringsverksamhet i kommanditbolagsform har också skett genom rättspraxis. En fastighetsfond (HFD 2007:10) och en inhemsk fondandelsfond (HFD 2007:11) har också ansetts vara ett sådant kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet som avses i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen.

Beskattningen av en begränsat skattskyldig investerare sker enligt 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen i praktiken enligt inkomstslag, om förutsättningarna för tillämpning av paragrafen uppfylls. Detta medför att vinster på överlåtelse av aktier och ränteintäkter inte är beskattningsbar inkomst, eftersom de inte heller vid direkt utbetalning är beskattningsbar inkomst för den begränsat skattskyldiga. Bestämmelserna i det skatteavtal som Finland och den utländska investerarens hemstat har ingått avgör om dividendinkomst är beskattningsbar. Enligt 3 g § i källskattelagen är ett kommanditbolag enligt 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen skyldigt att uppbära källskatt på den inkomst enligt 3 § som ingår i den andel i sammanslutningens inkomst som innehas av en sådan begränsat skattskyldig som avses i samma lagrum. Beskattningen av inkomstandelen kan också påverkas av EU-rätten (till exempel CSN 35/2016, ingen ändring HFD 14.11.2017, liggare 5902).

Trots att beskattningen av en begränsat skattskyldig investerare sker enligt inkomstslag har i synnerhet vid förlust fastställandet av den inkomstandel som investeraren får ur en finländsk sammanslutning betydelse. Enligt 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen utgör högst den del av en tyst bolagsmans inkomst för skatteåret som motsvarar bolagsmannens andel i sammanslutningens resultat beskattningsbar inkomst. På detta sätt kan en situation undvikas där inkomst som har fått från en sammanslutning som helt går med förlust är beskattningsbar i Finland. Sammanslutningens förlustresultat för skatteåret medför att beskattningen av beskattningsbar inkomst som en utländsk investerare får i Finland skjuts upp till de följande tio skatteåren. Den beskattningsbara inkomsten för de föregående skatteåren beskattas i takt med att bolagsmannen ur sammanslutningen får inkomstandelar utgående från ett positivt resultat i näringsverksamheten.

Fondandelsfonder

En förutsättning för tillämpning av 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen är att ett avtal om undvikande av dubbelbeskattning kan tillämpas på den begränsat skattskyldiga tysta bolagsmannen.

En utländsk kapitalplacerare kan också göra sin investering genom en fondandelsfond. De typiska investerarna är stora företag och offentliga, institutionella investerare av typ pensionsförsäkrare eller försäkringsbolag, vars investering i en fondandelsfond är ett sätt att genom ett investeringsbeslut sprida sin investeringsförmögenhet på flera kapitalfonder. Ofta görs investeringarna i fondandelsfonder också för att den som investerar i fonder kan investera större summor per gång. För investerarna alternativet till investering i en fondandelsfond är att investeraren själv letar upp de olika ländernas kapitalfonder och investerar mindre belopp i dem.

Karaktäristiskt för fondandelsfonder är att de liksom övriga fonder grundas i en sådan juridisk form att de inte anses vara separata skattskyldiga. Beskattningen av fonden sker på delägar-

nivå. Fonderna är därmed inte självständiga personer som omfattas av tillämpningsområdet för ett skatteavtal och de har ingen skattemässig hemstat. Beskattningen av en sådan struktur grundar sig på att hela strukturen är beskattningsmässigt transparent (transparent), det vill säga att inkomsten flyter vidare för beskattning hos den slutliga investeraren.

I rättspraxis har det ansetts att bestämmelsen i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen till följd av ordalydelsen i paragrafen inte kan tillämpas på en investerare som investerar via en fondandelsfond eftersom undantaget i momentet endast gäller en tyst bolagsman i ett kommanditbolag (CSN 67/2011, ingen ändring HFD 23.1.2013 liggare 283). I det aktuella fallet var ett norskt aktiebolag A AS den tysta bolagsmannen i ett danskt kommanditbolag B K/S med 0,718 procents andel av bolagets kapital. B K/S var en kapitalfond, som med en investering på 23 251 575 euro var tyst bolagsman i en finländsk kapitalfond E Kb. Enligt bolaget ansågs det danska kommanditbolaget inte vara en separat skattskyldig i beskattningen i Danmark utan bolagets nettoresultat fördelades för beskattning på dess bolagsmän. Enligt centralskattenämndens förhandsbeslut tillämpas bestämmelserna i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen inte på den andel som motsvarar A AS andel av inkomsterna i den finländska kapitalfonden E Kb. Centralskattenämnden motiverade sitt beslut på följande sätt: ”Det norska A AS har genom ett danskt kommanditbolag investerat i ett finländskt kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet. Enligt ordalydelsen i lagen ska 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen tillämpas på inkomsten på den andel som en begränsat skattskyldig tyst bolagsman i en finländsk kapitalfond i kommanditbolagsform har i kommanditbolaget. Eftersom A AS inte är en tyst bolagsman i E Kb kan bestämmelserna i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen inte tillämpas på A AS andel av inkomsterna i E Kb.”

I centralskattenämndens beslut (CSN 34/2018, saknar laga kraft) ansågs det att det inte heller var möjligt att tillämpa beskattning enligt 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen i en inhemsk fondandelsfondstruktur. I det aktuella fallet hade A AB, som skulle grundas i Sverige, för avsikt att i egenskap av tyst bolagsman investera i finländska B Kb, som var en så kallad fondandelsfond, det vill säga en fond som investerade i andra kapitalfonder, alltså målfonder. Enligt ansökan skulle det grundade bolaget A AB inte ha verksamhet i Finland och det skulle inte utgående från sin egen verksamhet få ett fast driftställe i Finland. Centralhandelskammaren ansåg att utgående från utredningen i ansökan ska B Kb anses vara ett sådant kommanditbolag som enbart bedriver kapitalplaceringsverksamhet som avses i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen. Därmed var den andel av B Kb:s inkomst som motsvarar det i Sverige nygrundade A AB:s andel beskattningsbar inkomst under 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen endast i den utsträckning som inkomsten hade varit beskattningsbar om den betalades direkt till A AB. Centralskattenämnden konstaterade att i enlighet med ordalydelsen i lagen tillämpades bestämmelsen i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen på den begränsat skattskyldiga tysta bolagsmannens andel i kommanditbolagets inkomst i en finländsk kapitalfond i kommanditbolagsform. Eftersom det nygrundade A AB under de i ansökan beskrivna omständigheterna inte var en tyst bolagsman i en fond i kommanditbolagsform kunde bestämmelserna i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen inte tillämpas på den andel av målfondens inkomst som tillföll A AB och skapades genom B Kb. Besvär om förhandsbeslutet har anförts hos högsta förvaltningsdomstolen.

1.2 Europeiska unionens lagstiftning

Fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) innehåller föreskrifter om de grundläggande friheterna och statligt stöd. De grundläggande friheter som EUF-fördraget tryggar är fri rörlighet för arbetstagare, fri etableringsrätt, fri rörlighet för tjänster och kapital. Motsvarande grundläggande friheter finns också i avtalet om det Europeiska ekonomiska samarbetsområdet (EES-avtalet).

RP 306/2018 rd

Enligt artikel 49 i EUF-fördraget ska inskränkningar för medborgare i en medlemsstat att fritt etablera sig på en annan medlemsstats territorium förbjudas. Detta förbud ska även omfatta inskränkningar för medborgare i en medlemsstat som är etablerad i någon medlemsstat att upprätta kontor, filialer eller dotterbolag.

Enligt huvudprincipen i artikel 63 i EUF-fördraget ska alla restriktioner för kapitalrörelser mellan medlemsstater samt mellan medlemsstater och tredjeland vara förbjudna. Bestämmelserna i EUF-fördraget lämpar sig också för dem som bor i andra än EU-medlemsstater eller i stater inom Europeiska ekonomiska samarbetsområdet, det vill säga dem som bor i en tredje stat.

EU:s bestämmelser om statligt stöd utgör en del av unionens konkurrensrätt, vilken har som mål att säkerställa jämlika konkurrensförhållanden inom hela unionens område. Bestämmelserna om statligt stöd finns i artiklarna 107 – 109 i EUF-fördraget. Bestämmelserna utgör en viktig del av den inre marknadens funktion i Europa och avsikten med dem är att trygga att medlemsstaternas myndigheter inte beviljar sådana stöd som snedvrider konkurrensen och därmed inte lämpar sig för den inre marknaden. Målet är också att minska bidragskonkurrensen mellan medlemsstaterna.

Enligt artikel 107 punkt 1 i EUF-fördraget är stöd som ges av en medlemsstat eller med hjälp av statliga medel, av vilket slag det än är, som snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen genom att gynna vissa företag eller viss produktion, oförenligt med den inre marknaden i den utsträckning det påverkar handeln mellan medlemsstaterna. För att stödet ska anses vara ett statligt stöd ska det samtidigt uppfylla de fyra kriterier som nämns i artikeln: stödet har beviljats ur offentliga medel, stödet är selektivt, stödet snedvrider eller hotar att snedvrida konkurrensen och stödet påverkar handeln mellan medlemsstaterna.

Den viktigaste motiveringen för tillämpning av bestämmelserna om statligt stöd på beskattningsåtgärden är att man genom åtgärden åstadkommer ett undantag till tillämpningen av det allmänna skattesystemet till förmån för vissa av medlemsstaternas företag. Därmed kan exempelvis en lägre skattesats, ett särskilt avdrag i beskattningen och skattefrihet för en specifik inkomst utgöra ett statligt stöd.

Kommissionen gav 2016 ett tillkännagivande om det begrepp statligt stöd som avses i artikel 107.1 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (2016/C 262/01). I tillkännagivandet klargörs de olika beståndsdelar som utgör begreppet statligt stöd: existensen av ett företag, att åtgärden kan tillskrivas staten, dess finansiering genom statliga medel, beviljandet av en fördel, åtgärdens selektivitet och dess eventuella inverkan på konkurrens och handel mellan medlemsstaterna.

I kommissionens tillkännagivande har ställning också tagits till bedömning av åtgärder gällande investeringsverksamhet ur perspektivet för statligt stöd. Enligt tillkännagivandet är det allmänt accepterat att investeringsinstrument, till exempel företag för kollektiva placeringar, bör vara föremål för en lämplig beskattningsnivå eftersom de i huvudsak fungerar som förmedlande organ mellan (tredjeparts)investorer och de målföretag i vilka investeringarna görs. Avsaknaden av särskilda skatteregler för investeringsfonder eller investeringsbolag kan leda till att en investeringsfond behandlas som en separat skattebetalare – varvid det införs ytterligare ett skatteskick för alla de inkomster och all den vinst som det förmedlande instrumentet eventuellt genererar. I detta sammanhang strävar medlemsstaterna i regel efter att minska de negativa skatteeffekterna på investeringar som sker genom investeringsfonder/investeringsbolag jämfört med direktinvesteringar som görs av enskilda investerare och, i

möjlige mån, att se till att det totala slutliga skattestrycket på korgen av olika typer av investeringar är ungefär detsamma, oberoende av vilket verktyg som används för investeringen.

Enligt tillkännagivandet bör skatteåtgärder som syftar till att säkerställa skatteneutralitet för investeringar i kollektiva investeringsfonder/investeringsbolag därtill inte betraktas som selektiva, om dessa åtgärder inte leder till att vissa företag för kollektiva investeringar eller vissa typer av investeringar gynnas, utan snarare till att den dubbla ekonomiska beskattningen minskas eller elimineras i enlighet med de allmänna principer som finns inbyggda i skattesystemet i fråga. I detta avsnitt avses enligt tillkännagivandet med skatteneutralitet att skattebetalare behandlas på samma sätt oavsett om de investerar direkt eller indirekt via investeringsfonder i tillgångar, såsom statliga värdepapper och aktier i aktiebolag. En skatteordning för företag för kollektiva investeringar som respekterar syftet med skattetransparens på det förmedlande instrumentets nivå kan därför vara motiverad av logiken i skattesystemet i fråga, förutsatt att förhindrandet av dubbel ekonomisk beskattning utgör en princip som är ett bärande inslag i det aktuella skattesystemet. Däremot bör en skattemässigt förmånlig behandling som är begränsad till väl avgränsade investeringsinstrument som uppfyller särskilda villkor till nackdel för andra investeringsinstrument som befinner sig i en jämförbar rättslig och faktisk situation betraktas som selektiv. Detta är exempelvis fallet när skattebestämmelserna föreskriver gynnande av nationella riskfonder, socialt ansvarsfulla investeringsfonder eller långfristiga investeringsfonder, men de inte har beaktat sådana europeiska riskkapitalfonder (EuVECA), europeiska fonder för socialt företagande (EuSEF) eller europeiska långsiktiga investeringsfonder (ELTIF) som har harmoniserats på EU-nivå.

Enligt tillkännagivandet betyder skatteneutralitet emellertid inte att sådana investeringsinstrument bör vara helt befriade från skatt eller att fondförvaltarna bör vara befriade från skatt på de avgifter som de tar ut för förvaltningen av de underliggande tillgångar som fonderna investerar. Den berättigar inte heller till att en kollektiv investering behandlas förmånligare i skattemässigt hänseende än en enskild investering med avseende på de berörda skatteordningarna. I sådana fall är skatteordningen oproportionerlig och går utöver vad som är nödvändigt för att nå målet att förhindra dubbelbeskattning och därför utgöra en selektiv åtgärd.

1.3 Hantering av beskattningen av fondstrukturer i vissa stater

Kapitalplaceringsverksamhet kan i olika stater bedrivas under olika juridiska former. Hur verksamheten behandlas i beskattningen är i allmänhet beroende av den valda fondstrukturen. Karaktäristiskt för kapitalfondsplaceringar är att man strävar efter enkel beskattning och efter att inte heller en utländsk investerares skattebörda ska överskrida den skattebörda som uppstår vid motsvarande direkta investering. Samma målsättning anknyter också till investeringar gjorda genom fondandelsfonder.

På det internationella planet är den normala juridiska formen för en kapitalfond limited partners-hip, som i stort sätt motsvarar ett finländskt kommanditbolag, där det bolag som ansvarar för förvaltningen av fonden är ansvarig bolagsman (general partner) och investerarna är tysta bolagsmän (limited partners). Fonder i limited partnership form anses i allmänhet vara transparenta enheter. Därmed sker beskattningen av inkomst som fås genom fonden generellt endast hos bolagsmännen. I kapitalplaceringsverksamheten används enheter som motsvarar de finländska kommanditbolagen exempelvis i Storbritannien, Tyskland, Danmark och Förenta staterna. I dessa stater finns det skattemyndighetstolkningar eller rättspraxis om att det inte uppstår ett fast driftställe för utländska delägare och därmed mera omfattande skattskyldighet än vid direkt investering. Tolkningarna innehåller ofta vissa krav som ska uppfyllas för att fast driftställe inte ska uppstå. Utländsk tolknings- och beskattningspraxis gällande uttryckligen fondandelsfonder finns inte att tillgå i offentligheten.

RP 306/2018 rd

I vissa länder, såsom i Nederländerna, kan en investering i en fond som bedrivs i kommanditbolagsform skapa ett fast driftställe för den tysta bolagsmannen, men det betyder inte nödvändigtvis att inkomsten beskattas. I Nederländerna ger en investering gjord genom en kapitalfond i kommanditbolagsform upphov till skyldighet att lämna in skattedeklaration, men enligt skattelagstiftningen i Nederländerna är utländska investerare i bolagsform som huvudregel befriade från dividend- och överlåtelsebeskattning.

En särskild bestämmelse på lagstiftningsnivå om att fast driftställe inte uppstår för utländska investerare är exceptionell. Av de nämnda staterna är det endast Danmark som har en sådan lagstiftning från 2018. I Danmark är kapitalfonderna i allmänhet kommanditbolag, som anses vara beskattningsmässigt transparenta för både utländska och inhemska investerare. Skattemässigt behandlas en investering i ett målbolag som har gjorts genom ett kommanditbolag på samma sätt som motsvarande direkta investering. I Danmark finns det rättspraxis som anger att inget fast driftställe uppstår för en utländsk investerare, om en kapitalfond grundad i enlighet med dansk lagstiftning endast omfattar passiv investeringsverksamhet, som inte kan anses vara aktivt bedrivande av affärsverksamhet. Det här har dock lämnat rum för tolkning och i vissa situationer har det kunnat anses att ett fast driftställe har uppstått. Delvis till följd av den nämnda oklarheten stiftades i Danmark i juni 2018 en lag om ändring av skattelagstiftningen gällande fast driftställe. Ändringarna i artikel 5 om fast driftställe i OECD:s (Organisation for Economic Co-operation and Development) modellskatteavtal gällande inkomst och förmögenhet låg också bakom detta. Avsikten med lagen var att förutom att förtydliga det rådande rättsläget också säkra en uppmuntrande investeringsmiljö för utländska investerare. Enligt lagen leder verksamhet, som omfattar investering i aktier, fordringar och finansieringsinstrument, inte till att ett fast driftställe uppstår, om följande två förutsättningar uppfylls: investeringen bedriver inte näringsverksamhet (trading) med investeringsobjekten och investeringen eller bolag i intresseförhållande till investeringen bedriver inte sådan rörelse som är kopplad till kapitalfondens investeringsverksamhet i Danmark. Enligt lagberedningen ska frågan huruvida driftställe uppstår alltid granskas separat för varje investerare.

I många stater, såsom i Belgien och Luxemburg bedrivs kapitalplaceringsverksamhet under rättsliga former som motsvarar kapitalfonder eller i form av speciella reglerade investeringsbolag. Då anses både investeringsfonderna och investeringsbolagen i allmänhet utgöra självständiga skattskyldiga, i motsats till sammanslutningar. En kapitalfond i form av en speciell investeringsfond kan också vara skattemässigt transparent. För en utländsk investerare uppstår i allmänhet inte heller problem med fast driftställe i en sådan struktur.

I Sverige har det ansetts att det för en begränsat skattskyldig tyst bolagsman i ett kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet uppstår fast driftställe i Sverige. De svenska kapitalfonderna har som regel grundats utanför Sverige i synnerhet på Jersey samt i Luxemburg och Storbritannien. Med begreppet svensk fond avses därmed att fondens förvaltningsbolag eller den så kallade fondmanagern finns i Sverige. I den utsträckning som i kapitalfundsstrukturerna används fonder grundade enligt svensk lagstiftning är de i allmänhet aktiebolag (aktiebolag) till sin juridiska form, vilket betyder att problemet med fast driftställe inte uppstår i och med att ett aktiebolag anses vara en självständig skattskyldig. Enbart aktieinnehav i ett sådant bolag leder inte till att en utländsk investerare får fast driftställe i Sverige. Bolagsformen lämpar sig för bedrivande av kapitalplaceringsverksamhet eftersom de dividender och överlåtelsevinster som ett svenskt aktiebolag får från ett onoterat bolag i allmänhet är skattefria enligt bestämmelserna om skattefrihet.

1.4 Bedömning av nuläget

Tillämpning av 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen i praktiken

I regeringspropositionen om 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen (RP 64/2005 rd) gjordes bedömningen att det endast finns föga utländskt kapital i finska kapitalfonder och att kommanditbolags utländska bolagsmäns ofördelaktiga beskattning kunde anses vara den främsta orsaken till detta. Det ansågs inte vara ändamålsenligt att kapitalplaceringar genom en finländsk fond i kommanditbolagsform försätts i en klart sämre ställning i beskattningen än direkta investeringar eller investeringar genom motsvarande utländska kapitalfonder.

I regeringspropositionen RP 64/2005 rd uppskattades att ändringen troligen har positiva verkningar för finländska bolags möjligheter att erhålla utländska kapitalplaceringar. I finansutskottets betänkande FiUU 17/2005 rd konstaterades att lagändringen bidrar till att skapa bättre utvecklingsmöjligheter för kapitalfondsbranschen i Finland.

Enligt Skatteförvaltningens uppgifter fanns det 632 kommanditbolag 2015 och 554 kommanditbolag 2016 som bedriver kapitalplaceringsverksamhet. Av dessa hade 110 kommanditbolag (17,4 procent av samtliga fonder) och 52 kommanditbolag (9,4 procent) 2016 begränsat skattskyldiga tysta bolagsmän 2015. Antalet begränsat skattskyldiga tysta bolagsmän i kommanditbolagen uppgick 2015 till sammanlagt 497, av vilka 39,2 procent var bolag, och 2016 till sammanlagt 321, av vilka 61 procent var bolag. Det fanns 2015 sammanlagt 141 och 2016 sammanlagt 73 begränsat skattskyldiga tysta bolagsmän för vilka en utdelningsbar inkomstandel uppstod. På de aktuella fallen har 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen tillämpats, det vill säga att inkomstandelen för en begränsat skattskyldig inte har beskattats eftersom inkomsten hade varit skattefri också vid direkt ägande. Enligt de årsanmälningar som betalarna har lämnat in till Skatteförvaltningen har inkomst i form av dividendinkomst inte delats ut till begränsat skattskyldiga tysta bolagsmän 2015. År 2016 betalades inkomst i form av dividendinkomster till fem bolagsmän. I kapitalfundsstrukturerna har dividendinkomsterna en liten betydelse och överlåtelsevinster, som är skattefria, står för majoriteten av inkomstflödet.

Övervakningen av att förutsättningarna för tillämpning av bestämmelsen uppfylls kan ske exempelvis genom att be kommanditbolagets ansvariga bolagsman, det vill säga förvaltningsbolaget eller den begränsat skattskyldiga tysta bolagsmannen, om en utredning av fondens bolagsavtal samt tillämpningen av skatteavtal. I praktiken görs granskningen att tillämpningsförutsättningarna har uppfyllts årligen i samband med övervakningen av inkomstskatterna, när den andel av bolagets vinst som tillfaller delägaren lämnas obeskattad. För dividendernas del ansvarar fonden i kommanditbolagsform för att skatten har tagits ut och årsanmälan lämnats in.

Enligt Pääomasijoittajat ry uppfattar branschen och rådgivarna det så att bestämmelsen i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen klart bättre än tidigare har öppnat upp för möjligheter till diskussion med utländska investerare. Ändringen har ansetts vara ytterst viktig för utvecklingen på marknaden. I branschen har man ansett det vara viktigt att utländska investerare inte har några skattemässiga hinder för investeringar i finländska kapitalfonder, vilket överhuvudtaget gör det möjligt att föra diskussioner med utländska investerare.

Utländska investerares benägenhet att investera i finländska kapitalfonder påverkas även av orsaker som inte har med beskattningen att göra. Utgående från de av Skatteförvaltningen presenterade uppgifterna och branschens erfarenheter kan man dock konstatera att den beskattningsbehandling som 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen ger rum för i praktiken har haft positiv inverkan på inflödet av medel från utländska investerare i finländska kapitalfonder.

Problemen med fondandelsfond

Finansministeriet tillsatte den 2 juni 2017 en arbetsgrupp, som fick i uppdrag att utreda skattebehandlingen av olika investeringsformer och pensioner med engångspremie (Skattebehandlingen av olika investeringsformer, Arbetsgruppsrapport, Finansministeriets publikationer 14/2018). Till uppdraget hörde även bedömning av skattebehandlingen av kapitalfondsstrukturer i kommanditbolagsform. Arbetsgruppen gjorde en bedömning av funktionen, tidsenligheten och lönsamheten i den nuvarande beskattningen av de olika investeringsformerna samt neutraliteten i de olika beskattningsformerna. Arbetsgruppen ansåg att målet med 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen inte förverkligas i utländska strukturer med fondandelsfonder, vilket betyder att det bör finnas grund för ändring av bestämmelsen. Enligt arbetsgruppens rapport försvårar högsta förvaltningsdomstolens tolkning av ordalydelsen i praktiken investeringsverksamheten i strukturer med fondandelsfonder.

På det internationella planet är fondandelsfonder en betydande investerare och i kapitalfondernas internationella medelsanskaffning har fondernas betydelse ökat. Enligt Pääomasijoittajat ry upplever man det inom branschen så att internationell medelsanskaffning under rådande omständigheter inte kan skötas effektivt i Finland och att osäkerheten i lagstiftningen till och med kan styra valet av placeringsstat för kapitalfonden.

Pan-European Venture Capital Funds-of-Funds program (VentureEU-projektet), som kommissionen publicerade den 10 april 2018, har lett till en ökning av betydelsen för frågeställningarna kring investeringsverksamhet i fondandelsfonder. Kommissionen och Europeiska Investeringsfonden har valt sex fondandelsfonder för programmet. Dessa får stöd av EU för att göra investeringar på riskkapitalmarknaden i Europa. Fondandelsfonderna får cirka 410 miljoner euro i finansiering från EU och målet med dem är att samla på sig så mycket som 2,1 miljarder euro i offentliga och privata investeringar. Enligt kommissionens pressmeddelande förväntas detta för sin del åstadkomma nya investeringar i innovativa startup- och scaleup-företag för uppskattningsvis 6,5 miljarder euro på olika håll i EU. Det finns ingen information om vilken typ av juridisk struktur de här fondandelsfonderna kommer att ha och i vilket förhållande dessa fonder faller under bestämmelsen i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen. Det är möjligt att fonderna är av typ limited partnership, vilket betyder att paragrafen inte kunde tillämpas på dem eller deras investerare.

Till följd av rättspraxis lämpar sig 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen inte på utländska strukturer med fondandelsfonder. Färsk praxis hos centralskattenämnden visar dessutom att motsvarande beskattningshinder uppstår också i inhemska strukturer med fondandelsfonder. Det bör anses vara motiverat att avlägsna dessa skattemässiga hinder.

2 Målsättning och alternativa lösningar

2.1 Målsättning

Enligt statsminister Juha Sipiläs skattepolitiska riktlinjer hör det under valperioden till beskattningens spetsmålsättningar att beskattningen uppmuntrar till arbete, företagande, sysselsättande av andra, risktagning, ägande, investeringar och placeringar i Finland. Enligt regeringsprogrammet vidtar regeringen åtgärder som påverkar behoven hos nyetablerade företag, företag med snabb tillväxt och företag som genomgår en generationsväxling för att stärka företagets finansiering, eget kapital och riskbenägenhet.

Arbetsgruppen som utvärderar skattebehandlingen av olika investeringsformers rapport var på remiss sommaren 2018. Flera utlåtanden gav stöd för åtgärder för lösande av problemen med

kapitalfonder i kommanditbolagsform. Exempelvis enligt arbets- och näringsministeriets utlåtande bör sådana projekt som stöder finansieringsmarknadens funktion och konkurrensförmåga samt därmed utvecklingen på företagsfinansieringsmarknaden kunna understödjas. Ur statens perspektiv det förmånligaste sättet att eliminera hinder och begränsningar för privata kapitalplaceringar är att öka tillväxtfinansieringen för företagen och samtidigt främja utvecklingen på kapitalplaceringsmarknaden. Enligt arbets- och näringsministeriets utlåtande är det viktigt att avlägsna de skattemässiga hindren för utländska fondandelsfonder.

Även i flera andra utlåtanden ansåg man det vara positivt, om de utländska indirekta investerarna i fonder kunde investera skatteneutralt i inhemska kapitalfonder i kommanditbolagsform och anse de finländska kapitalfonderna i kommanditbolagsform vara ett lockande alternativ. Utlåtandena lyfte fram att den nuvarande lagstiftningen försvagar Finlands konkurrensförmåga och försvårar bland annat de finländska företagens tillgång till finansiering eftersom en utländsk kapitalfonds investering i en finländsk kapitalfond i kommanditbolagsform skattemässigt kan anses vara oförnuftig, vilket också återspeglar sig på investeringsintresset.

Avsikten med propositionen är att sörja för att en investering som en utländsk kapitalplacering gör genom en fondandelsfond i en finländsk kapitalfond i kommanditbolagsform i ett finländskt målföretag i beskattningen ska ha samma ställning som en investering gjord direkt i ett finländskt målföretag. Målet är att möjliggöra en skattemässig behandling enligt 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen också genom vissa skattemässigt transparenta strukturer. Med ändringen strävs det efter att avlägsna skattemässiga hinder för tillgången till utländskt kapital och öka konkurrensförmågan i branschen.

2.2 Alternativa lösningar

Val av modell

I regeringens proposition RP 64/2005 rd bedömdes som alternativa lösningar antingen att den begränsat skattskyldiga bolagsmannens inkomstandel helt ska befrias från skatt eller begränsas till vissa inkomstslag. Alternativt föreskrivs i den nationella skattelagstiftningen att fast driftställe i Finland inte uppstår för begränsat skattskyldiga endast på den grund att de är tysta bolagsmän i ett kommanditbolag som utövar kapitalplaceringsverksamhet. En lösning som grundar sig på vissa inkomstslag ansågs motiverad bland annat av neutralitetsskäl samt för trygghet av Finlands beskattningsrätt och för att kunna göra prognoser om beskattningen. Denna lösning ska fortfarande anses vara motiverad. Därmed föreslås inga ändringar i paragrafens grundstruktur. Här nedan används benämningen beskattning enligt inkomstslag för beskattning enligt 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen, trots att även inkomstandelens storlek har betydelse för tillämpning av paragrafen såsom beskrivs i punkt 1.1.

Ändringen gällande fondandelsfonder i utländska strukturer kan i princip förverkligas så att det avstås från kravet på tillämpning av ett skatteavtal i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen. I praktiken betyder ett avlägsnande av begränsningen att en investerare som bor i ett land som saknar skatteavtal kan utnyttja den speciallagstiftning som grundar sig på inkomstslag på samma sätt som en investerare som bor i ett skatteavtalsland, det vill säga att en investering genom en finländsk kapitalfond i beskattningen får samma ställning som en direkt investering i ett finländskt målbolag gjord av en sådan investerare. Skattebehandlingen enligt inkomstslag kan därmed få mera omfattande tillämpning än i nuläget. Det är fråga om en mera omfattande förändring, som inte begränsar sig till fondandelsfonder, utan även gäller övriga begränsat skattskyldiga investerare i hela världen.

Ett avlägsnande av förutsättningarna för tillämpning av skatteavtal är dock inte en lösning på hela problemet eftersom rättspraxis har gjort en snäv tolkning av termen tyst bolagsman. Ordalydelsen i bestämmelsen bör alltså preciseras också annars än genom att avlägsna begränsningen till skatteavtal för att det exempelvis ska vara möjligt att tillämpa bestämmelserna i skatteavtalet i källbeskattningen av dividend mellan Finland och en aktieägare i en skattemässigt transparent fondandelsfond. Avlägsnandet av kravet på tillämpning av skatteavtal avlägsnar inte heller det problem i anknytning till strukturen i inhemska fondandelsfonder som framgick av beskrivningen av centralskattenämndens praxis.

I regeringens proposition RP 64/2005 rd motiverades förutsättningarna för tillämpning av skatteavtal i den nuvarande bestämmelsen speciellt med aspekter i anknytning till internationell skattetillsyn. Arbetsgruppen som utvärderar skattebehandlingen av olika investeringsformer ansåg att kravet som ingår i den nuvarande bestämmelsen på att ett skatteavtal kan tillämpas på den slutliga investeraren, det vill säga delägaren i fondandelsfonden, fortfarande är motiverat. Enligt arbetsgruppen kan begränsningen till skatteavtal anses anknyta bland annat till att staterna genom skatteavtal kan avtala om fördelning av beskattningsrätten antingen så att beskattningsrätten antingen ges uttryckligen till endera staten eller så att beskattningsrätten är delad. När en stat avstår från sin beskattningsrätt till förmån för en annan stat genom en bestämmelse i ett skatteavtal är antagandet i allmänhet att motsvarande inkomst ingår som beskattningsbar inkomst i den andra staten. När Finland utgående från undantagsbestämmelsen i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen till vissa delar avstår från sin rätt att beskatta en utländsk tyst bolagsmans inkomstandel kan man enligt arbetsgruppen anse skatteavtalsbegränsningen vara motiverad. Därmed ansåg arbetsgruppen inte en sådan lösning vara motiverad där kravet på att ett skatteavtal ska kunna tillämpas i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen avlägsnas.

Enligt arbetsgruppen som utvärderar skattebehandlingen av olika investeringsformer kan det vara möjligt att tillämpa principerna i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen i en så kallad modell-exempelsituation, där det finns en utländsk fondandelsfond, som klart anses vara skattemässigt transparent ur samtliga staters perspektiv och som har en slutlig investerare, som är berättigad till skatteavtalsförmåner. Det är därmed möjligt att lösa frågan om både utländska och inhemska fondandelsfonder så att kravet på ett skatteavtal tillämpligt på den slutliga investeraren fortfarande kvarstår. I propositionen föreslås det alltså på de beskrivna grunderna att kravet på skatteavtal inte avlägsnas.

Fondandelsfondernas skattemässiga transparens

I propositionen föreslås det att den inkomstspecifika skattebehandlingen i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen kunde tillämpas på en begränsat skattskyldig också i det fall då investeringen har gjorts via en beskattningsmässigt transparent struktur, det vill säga en fondandelsfond.

I Finland finns det inga särskilda bestämmelser om hur utländska enheters ställning i beskattningen definieras i den interna lagstiftningen. I de skatteavtal som Finland har ingått finns i allmänhet inte heller några bestämmelser om beskattningsmässigt transparenta enheter. För enheter i form av partnerships har frågan behandlats i OECD:s rapport från 1999 (The Application of the OECD Model Tax Convention to Partnerships). Delar av denna har även tagits in i kommentaren till OECD:s modellskatteavtal. Enligt kommentaren bör källstaten tillämpa skatteavtalet med sammanslutningens delägars hemstat, om sammanslutningen ur delägarnas hemstats perspektiv är skattemässigt transparent, det vill säga att delägarna i den aktuella staten beskattas för sin andel av sammanslutningens inkomst. I rättspraxis har motsvarande princip tillämpats exempelvis i fallet CSN 195/1997, där det gällde en situation där man på dividend från Finland till ett bolag som ansågs ha sitt hemvist i Japan kunde tillämpa bestämmel-

serna i skatteavtalet mellan Finland och Japan, trots att bolaget hade gjort investeringen genom ett personbolag i limited partnership form med hemort i Förenta staterna.

Kapitalplaceringsverksamhet kan bedrivas i olika juridiska former i olika stater och även de utländska fondandelsfonderna förekommer i många olika juridiska former. Karaktäristiskt för hur respektive juridiska form ska behandlas i beskattningen till exempel ur skatteavtalsperspektiv är att en skild bedömning görs från fall till fall. Eftersom det finns så många olika slags strukturer är det inte möjligt eller ändamålsenligt att upprätta noggranna bestämmelser för hur en utländsk enhets ställning i beskattningen ska fastställas, men dessa ska grunda sig på en bedömning av respektive enskilt fall liksom i dag.

I propositionen föreslås det att ett uttrycklig omnämmande läggs till att den skattemässiga behandlingen som avses i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen kan tillämpas också i sådana situationer där den begränsat skattskyldiga har gjort investeringen genom en skattemässigt transparent struktur. För detta krävs det att en skattemässigt transparent struktur uttryckligen på något sätt omnämns i bestämmelsen. Skattelagstiftningen i Finland innehåller inga allmänna bestämmelser om genomflödesprincipen eller fastställandet av en skattemässigt transparent struktur. I rätts- och beskattningspraxis har tillämpningen av genomflödesprincipen grundat sig på en bedömning av den specifika situationen, där man har kunnat beakta de specifika egenskaperna i respektive struktur exempelvis gällande enhetens vinstutdelningsbestämmelser. Med hänsyn till detta är det inte motiverat att definiera den allmänna genomflödesprincipen i samband med den föreslagna specialbestämmelsen. I sin rapport konstaterade arbetsgruppen som utvärderar skattebehandlingen av olika investeringsformer att det till exempel kan förutsättas att fondandelsfonden är ”en utländsk enhet som motsvarar ett kommanditbolag”. Därmed avgränsas tillämpningen av bestämmelsen enbart till skattemässigt transparenta fonder. I praktiken betyder detta att den utländska enheten ska vara en sammanslutning eftersom det finländska kommanditbolaget är en sammanslutning i beskattningen. Skattelagstiftningen innehåller också redan en bestämmelse om utländska sammanslutningar i 16 a § i inkomstskattelagen. Utgående från detta kan fastställandet av de utländska sammanslutningarnas ställning i beskattningen anses vara klarare än för övriga enheter med genomflöde.

Med beaktande av att det eventuellt förekommer utmanande tolkningsproblem i anknytning till övriga juridiska former än sammanslutningar, föreslås det i propositionen att bestämmelsen begränsas att endast gälla utländska strukturer i sammanslutningsform. Förslaget medför att bestämmelsen exempelvis inte kunde tillämpas i en situation där den utländska fondandelsfonden är en avtalsbaserad FCP-fond (fond communs de placement) i enlighet med lagstiftningen i Luxemburg. Lösningen är dock konsekvent också därför att fondandelsfonden i en enbart inhemsk struktur i praktiken har kommanditbolagsform.

Antal skattemässigt transparenta strukturer

I rapporten från arbetsgruppen som utvärderar skattebehandlingen av olika investeringsformer undersökte man om det är tillräckligt att begränsa tillämpningen av undantaget endast till den första tysta bolagsmannen i den utländska fondandelsfonden. I så fall är det inte möjligt att bygga kedjor bestående av flera fonder. Arbetsgruppen ansåg att en begränsning till endast en fondandelsfond kunde vara motiverad för att bestämmelsen ska vara så enkel som möjligt.

I sina investeringar använder stora internationella investerare sig ibland av flertrappsstrukturer till exempel genom olika matningsfonder (feeder funds). Då kan det finnas flera än en fond mellan den slutliga investeraren och den finländska kapitalfonden. En begränsning av den föreslagna bestämmelsen till endast en fondandelsfond gör det omöjligt för dessa investerare att utnyttja bestämmelsen. I praktiken utgör också de kostnader som varje fond orsakar en be-

gränsning av antalet strukturer. Med beaktande av att målet med den föreslagna bestämmelsen är att underlätta tillgången till utländskt kapital, kunde en begränsning till endast en fondandelsfond anses vara oändamålsenlig. I propositionen föreslås därmed inga begränsningar i antalet skattemässigt transparenta strukturer.

Begreppen kapitalplaceringsverksamhet och alternativ fond

Enligt 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen ska verksamheten i en finländsk fond i kommanditbolagsform enbart vara kapitalplaceringsverksamhet och det enda faktiska syftet ska vara att bedriva kapitalplaceringsverksamhet. Begreppet kapitalplaceringsverksamhet i kapitalfondstrukturer i kommanditbolagsform har ytterligare formats genom rättspraxis på det sätt som beskrivs i punkt 1.1. Det krav på att fonden ska bedriva kapitalplaceringsverksamhet som finns i den nuvarande bestämmelsen kan anses motiverat för allokering av bestämmelsens tillämpningsområde eftersom den skiljer de investeringar som en kapitalfond gör från bedrivande av övrig rörelse.

Vid den tidpunkt då 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen stiftades var kapitalplaceringsbranschen ännu inte reglerad. Såsom har konstaterats i punkt 1.1 har lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder tillämpats sedan 2014 och det är skäl att beakta den här lagstiftningsramen i samband med ändringen av tillämpningsområdet.

Lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder kräver att förvaltaren av alternativa investeringsfonder antingen ansöker om auktorisation eller registrerar sig i det offentliga register som Finansinspektionen för. För fonder som verkar i kommanditbolagsform är förvaltaren av den alternativa fonden i allmänhet kommanditbolagets ansvariga bolagsman eller dess moderbolag. Förvaltaren av den alternativa fonden ansvarar bland annat för rapporteringen samt den reglering som gäller marknadsföring av fonden. Marknadsföringen av fonden får till exempel inte inledas förrän Finansinspektionen har behandlat anmälan om marknadsföring av fonden. För förvaltaren av den alternativa fonden gäller i lag definierade informationsskyldigheter och kraven på marknadsföring till icke-professionella kunder är strängare. Vid marknadsföring av fonden till icke-professionella investerare ska ett så kallat faktablad också upprättas. Det finns bestämmelser om förhållandet till övrig lagstiftning i 6 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder och samma lagrum omnämner också de EuVECA-, EuSEF- och ELTIF-fonder som grundar sig på EU-lagstiftningen. Enligt 50 f § i lagen om Finansinspektionen (878/2008) är Finansinspektionen behörig myndighet också för dessa fonder.

I praktiken är majoriteten av de fonder som bedriver kapitalplaceringsverksamhet också sådana alternativa fonder som avses i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Det är dock möjligt att bestämmelserna i nuvarande 9 § 5 mom. har tillämpats på inkomstandelar från sådana kommanditbolag som utövar kapitalplaceringsverksamhet och som inte är sådana alternativa investeringsfonder som avses i den föreslagna lagstiftningen. Ändringen kan leda till en åtstramning av beskattningen av begränsat skattskyldiga tysta bolagsmän i dem. Om begränsningen helt utesluter de existerande strukturerna från tillämpningsområdet för alternativa investeringsfonder, kan dessa strukturer gälla väldigt länge. Kännetecknande för kapitalfonderna är dock att de har en begränsad verksamhetsperiod. Med hänsyn till detta bedöms även övergångsbestämmelserna vara tillräckliga, i och med att mandatperioderna för de existerande strukturerna eventuellt tar slut under övergångsperioden eller strukturerna vid behov kunde anpassas till kraven i lagen. Med beaktande av den typiska verksamhetsperioden för fonder uppskattas fem år vara en tillräcklig övergångsperiod.

I fortsättningen ska definitionen av en finländsk fond i kommanditbolagsform vara skarpt avgränsad på det beskrivna sättet. En separat fråga är kraven på verksamheten eller investerings-

strategin, som eventuellt kommer att ställas på fondens investerare, det vill säga fondandelsfonderna. I rapporten från arbetsgruppen som utvärderar skattebehandlingen av olika investeringsformer konstaterades att såvida en utländsk fondandelsfond ska bedriva kapitalplaceringsverksamhet på det sätt som krävs i lagrummet och rättspraxis, kan ett sådant krav i praktiken orsaka tillämpningsproblem. På fondandelsfondsnivå bedöms det inte finnas något motsvarande behov för begränsning av verksamheten.

På de nämnda grunderna föreslås det i propositionen att kapitalfonden i kommanditbolagsform ska vara en sådan alternativ fond som avses i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder. I bestämmelsen ställs inga krav på fondandelsfondens verksamhet eller investeringsstrategi.

Fondandelsfondens geografiska läge

Arbetsgruppen som utvärderar skattebehandlingen av olika investeringsformer behandlade frågan om man på något sätt ska begränsa placeringsorten för en fond som investerar i en finländsk kapitalfond i kommanditbolagsform, det vill säga en fondandelsfond. I arbetsgruppsrapporten konstaterades att det endast är fråga om tillämpning av en geografisk dimension som förutsättning för ett skatteavtal eftersom det karaktäristiska för fondandelsfonder är att de inte har någon skattemässig hemstat och att de anses vara skattemässigt transparenta.

Internationella fondandelsfonder kan grundas enligt lagstiftningen i ett flertal olika stater och jurisdiktioner. I Europa grundas fondandelsfonder i exempelvis Luxemburg eller på Kanalöarna, medan investerare i Förenta staterna och Kina ofta använder fonder grundade på exempelvis Caymanöarna.

Finland har ett omfattande skatteavtal med inmot 80 stater. I dessa avtal allokeras rätten att beskatta inkomst mellan hemstaten och källstaten och samtidigt avtalas det om vem som eliminerar en eventuell internationell dubbelbeskattning. De möjliggör därtill utbyte av uppgifter gällande beskattningen och i vissa avtal finns det även bestämmelser om hur skatt ska tas ut. Finland har avtal om utbyte av information med över 40 jurisdiktioner. Dessa möjliggör utbyte av information på begäran. Med vissa av dessa jurisdiktioner har dessutom småskaliga skatteavtal om specifika frågor ingåtts. Rådets direktiv 2011/16/EU om administrativt samarbete i fråga om beskattning och om upphävande av direktiv 77/799/EEG (handräckningsdirektivet) gäller mellan medlemsstaterna i EU och dessutom får Finland handräckning med stöd i Europarådets och OECD:s konvention om ömsesidig handräckning i skattefrågor (FördrS 21/1995 och FördrS 40/2011). Inmot 120 jurisdiktioner har undertecknat konventionen.

Ur skattetillsynsperspektiv kan det inte anses finnas någon orsak att tillämpa den föreslagna lagstiftningen utan något slags internationell avtalsram. Arbetsgruppen som utvärderar skattebehandlingen av olika investeringsformer ansåg att en begränsning till fonder som har grundats i skatteavtalsstater är nog, eftersom det i skenet av rättspraxis främst finns i EU-staterna grundade fondandelsfonder på marknaden. Skatteavtalsbegränsningen kunde å sin sida leda till att vissa internationella investerare i exempelvis Förenta staterna inte skulle omfattas av tillämpningsområdet för bestämmelsen, om den fondandelsfond de har investerat i är belägen inom ett sådant område med vilket Finland inte har ett giltigt, omfattande skatteavtal. Utgående från de utlåtanden som getts till propositionsutkastet skulle ett flertal centrala hemstater för fondandelsfonder förbli utanför tillämpningsområdet till följd av skatteavtalsbegränsningen. Med beaktande av att målet med den föreslagna bestämmelsen är att underlätta tillgången till utländskt fondkapital och främja branschens konkurrensförmåga, kan en sådan begränsning anses vara oändamålsenlig.

Om tillämpningsområdet för den föreslagna bestämmelsen begränsades till sådana utländska fondandelsfonder, som har registrerats eller grundats inom en jurisdiktion med vilken Finland har ett avtal om informationsutbyte, skulle ett väldigt stort antal stater och jurisdiktioner omfattas av tillämpningsområdet. Detta skulle stöda målsättningarna för propositionen. Då kravet på det beskrivna sättet skulle vara att fondandelsfonden är en sammanslutning, skulle den inte vara en separat skattskyldig och förekomsten av ett omfattande skatteavtal skulle sakna betydelse för beskattningen. Det centrala skulle vara att ett sådant avtal om utbyte av information som vid behov möjliggör informationsutbyte på begäran existerar med sammanslutningens hemstat. För EU-staternas del förverkligas detta direkt genom rådets direktiv om ömsesidigt bistånd. För de stater och jurisdiktioner som finns utanför EU skulle ett omfattande skatteavtal, ett separat avtal om informationsutbyte eller OECD:s allmänna överenskommelse kunna komma i fråga. I propositionen föreslås det att krav ställs på att sammanslutningen geografiskt är belägen inom ett område med avtal om informationsutbyte. Termen jurisdiktion används ofta i internationella avtal om informationsutbyte och användningen av ordet är motiverad också i den föreslagna bestämmelsen.

3 Föreslagna ändringar

3.1 Investeringar genom fondandelsfonder

I propositionen föreslås det att beskattning enligt 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen även kunde tillämpas på en sådan begränsat skattskyldig som gör en investering i en alternativ investeringsfond i kommanditbolagsform, som bedriver kapitalplaceringsverksamhet genom en eller flera inhemska eller utländska sammanslutningar. Förslaget gäller förhindrande av dubbelbeskattning i anknytning till fondstrukturer i kommanditbolagsform i gränsöverskridande situationer.

Genomförandet av ändringen föreslås ske genom tillägg av ett nytt 6 mom. i 9 § i inkomstskattelagen. Momentet ska hänvisa till beskattning enligt inkomstslag i 5 mom. Det nya momentet ska inte hänvisa till termen tyst bolagsman eftersom den begränsat skattskyldigas andel av inkomsten i det kommanditbolag som bedriver i 5 mom. avsedd kapitalplaceringsverksamhet är vara indirekt. Såsom i dag kan den begränsat skattskyldiga vara en fysisk person eller ett samfund.

Förutsättningen för tillämpning av den föreslagna bestämmelsen är såsom i dag att ett avtal om undvikande av dubbel beskattning som har ingåtts mellan Finland och den skattskyldigas hemstat tillämpas på den begränsat skattskyldiga som har gjort investeringen. I bestämmelsen föreslås dessutom ett tilläggskrav på att en utländsk sammanslutning som verkar som fondandelsfond ska vara registrerad inom en sådan jurisdiktion eller grundad i enlighet med lagstiftningen i en sådan jurisdiktion med vilken ett avtal om utbyte av information i skattefrågor mellan myndigheterna har ingåtts.

Strukturen i den föreslagna bestämmelsen, det vill säga beskattning enligt inkomstslag, motsvarar den nuvarande lagstiftningen. Den inkomst som den begränsat skattskyldiga får ska endast vara skattepliktig i den utsträckning som inkomsten är skattepliktig om den begränsat skattskyldiga får den direkt. Tillämpningen av bestämmelsen granskas separat för varje skattskyldig, det vill säga skilt för varje investerare i fondandelsfonden. På samma sätt som för det nuvarande 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen ska de ursprungliga inkomstslagen avgöra om de inkomster som ingår i den ur kommanditbolaget erhållna inkomstandelen är beskattningsbara, på samma sätt som om den begränsat skattskyldiga hade fått inkomsten genom en direkt investering i objektet och inte genom en finländsk fond i kommanditbolagsform och förmedlad genom en eller flera sammanslutningar.

RP 306/2018 rd

Liksom i dag ska beskattningen huvudsakligen endast hänföras till den dividendinkomst som ett bolag med hemvist i Finland betalar, eftersom både vinster på överlåtelse av aktier och ränteinkomster så gott som undantagslöst är skattefria inkomster i Finland för den begränsat skattskyldiga. Dividendinkomsternas skattefrihet fastställs i källskattelagen och enligt bestämmelserna i skatteavtalet. Om kommanditbolaget dessutom har annan än den nämnda inkomsten, såsom fastighetsinkomst, beror skatteplikten liksom i dag på om inkomsten enligt 10 § i inkomstskattelagen anses vara inkomst erhållen i Finland och om Finland enligt skatteavtalet har rätt att beskatta den aktuella inkomsten. Förslaget ska inte heller påverka det resultat som fastställs för sammanslutningens resultat av näringsverksamheten eller hanteringen av en förlustsituation i beskattningen.

Förslaget ska inte leda till en ändring av bestämmelserna om uppbärande av källskatt. Enligt källskattelagen är ett kommanditbolag enligt 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen skyldigt att uppbära källskatt på den inkomst enligt 3 § som ingår i den andel i sammanslutningens inkomst som innehas av en begränsat skattskyldig enligt förstnämnda lagrum. Enligt regeringens proposition RP 64/2005 rd var det nödvändigt att kommanditbolagen blev skyldiga att uppbära källskatt eftersom kommanditbolaget och inte dess bolagsmän som huvudregel anses vara inkomsttagare då ett finskt bolag betalar dividend till ett kommanditbolag. I den utsträckning som skyldigheten att uppbära källskatt faller på det finländska kommanditbolaget faller också ansvaret på kommanditbolaget vid eventuella försummelser. I praktiken kräver uppbärande av källskatt på dividend i enlighet med skatteavtalet mellan den stat där den begränsat skattskyldiga slutliga investeraren har sitt hemvist och Finland att fondandelsfonderna anmäler den slutliga investerarens uppgifter till det finländska kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet.

Om skatten dock i praktiken inte kan uppbäras, ska beskattningen av den källskattepliktiga inkomsten enligt regeringens proposition RP 64/2005 rd undantagsvis ske i den ordning som anges i 16 § 2 mom. i källskattelagen, det vill säga att källskatten ska debiteras av den utländska bolagsmannen. Den ordning som gäller enligt lagen om beskattningsförfarande (1558/1995) ska följas även i de fall när en begränsat skattskyldigs inkomst är annat än källskattepliktig inkomst, såsom hyresinkomst. Till denna del föreslår propositionen inga ändringar i den nuvarande lagstiftningen.

I regeringens proposition RP 64/2005 konstateras det att den begränsat skattskyldiga för skattemyndigheterna ska förete bevis om att han eller hon är berättigad till beskattning i Finland enligt 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen. Det är motiverat att följa motsvarande praxis också för investeringar genom fondandelsfonder. Den begränsat skattskyldiga ska lämna in en utredning till Skatteförvaltningen om att han eller hon är berättigad till beskattning i Finland enligt den föreslagna bestämmelsen. Som bevis skulle en utredning över den begränsat skattskyldigas andel i fondandelsfonden, fondandelsfondens andel av den finländska alternativa investeringsfonden i kommanditbolagsform samt ett intyg om den begränsat skattskyldigas hemort enligt skatteavtalet krävas. I en flertrappsstruktur ska en utredning om samtliga fonder krävas.

I det föreslagna 6 momentet räknas ut den begränsat skattskyldigas andel av resultatet i det kommanditbolag som avses i 5 momentet proportionellt. Om det för det kommanditbolag som avses i 5 momentet till exempel från en överlåtelse av aktier uppstår 1 000 000 euro i vinst i en situation där den begränsat skattskyldigas andel av fondandelsfonden är fem procent och fondandelsfondens andel av inkomsten i det kommanditbolag som avses i 5 mom. är tio procent, anses den begränsat skattskyldiga få 5 000 euro i överlåtelsevinst och denna vinst är skattefri inkomst för den begränsat skattskyldiga.

Såsom konstaterats åläggs den begränsat skattskyldiga att presentera en utredning om att tillämpningsförutsättningarna uppfylls. Beskattningen av en begränsat skattskyldig som inte uppfyller förutsättningarna för tillämpning av bestämmelsen sker enligt de normala beskattningsreglerna. Enligt lagen om beskattningsförfarande och Skatteförvaltningens beslut av den 30 december 2016 om deklarationsskyldighet och anteckningar (A123/200/2016) ska en näringsammanslutning och en begränsat skattskyldig delägare i näringsammanslutning lämna en skattedeklaration i Finland, förutsatt att de har skattepliktig inkomst i Finland. Att granskningen av tillämpningsförutsättningarna uppfylls sker som i dag årligen i samband med övervakningen av inkomstskatten.

3.2 Krav på alternativ investeringsfond och övergångsbestämmelse

Enligt nuvarande 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen ska det faktiska syftet med det finländska kommanditbolaget vara att bedriva kapitalplaceringsverksamhet. Det föreslås en begränsning av tillämpningsområdet för 9 § 5 mom. i lagen till endast sådana kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet som samtidigt är alternativa investeringsfonder enligt lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder. I samband med den föreslagna ändringen revideras språkdräkten i momentet.

Till de alternativa investeringsfonder som avses i lagrummet ska även EuVECA-, EuSEF- och ELTIF-fonderna, som grundar sig på EU-lagstiftning, räknas, liksom också de slutna alternativa investeringsfonder som avses i 23 kap. 2 § i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder. De sistnämnda är sådana fonder som har grundats innan lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder trädde i kraft och på dem tillämpas den övergångsbestämmelse som lagen ger möjlighet till.

För ändringen föreslås en övergångsperiod på fem år. Under denna tid beräknas de redan existerande strukturernas verksamhetsperioder upphöra eller alternativt kan strukturerna vid behov anpassas till kraven i lagen.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Finlands Bank och intressebevakningsorganisationen Pääomasijoittajat ry publicerar statistik om kapitalplaceringsbranschen. De två statistiska metoderna sammanfaller inte helt och hållet med varandra.

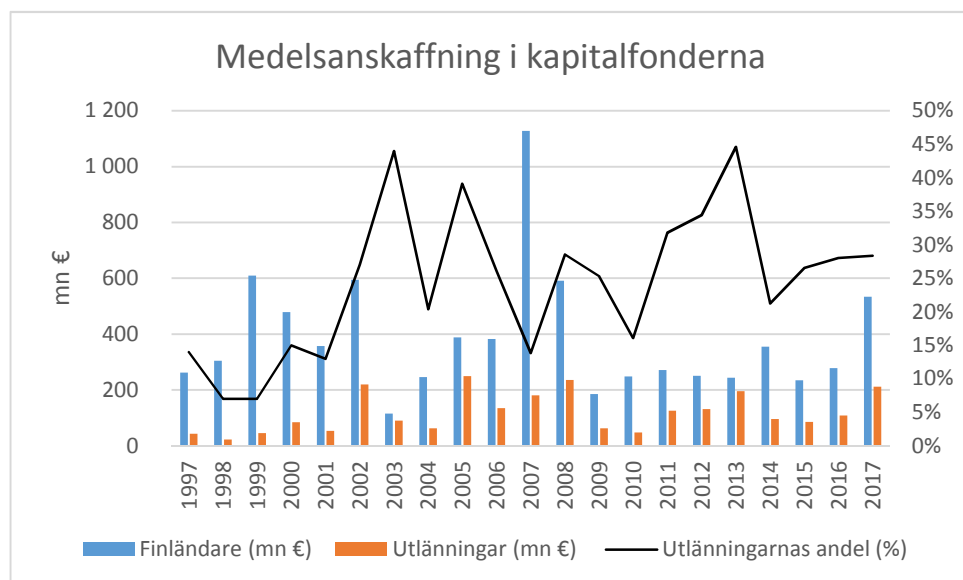
Enligt den kapitalfondsstatistik som Finlands Bank publicerade i september 2018 var värdet på de tillgångar som förvaltas av i Finland registrerade fonder 9,8 miljarder euro i slutet av juni 2018. Av detta fanns 5,5 miljarder euro i slutna fastighetsfonder, 2,3 miljarder euro i buyout-fonder och 1,8 miljarder euro i venture capital-fonder. I Finlands Banks statistik avser kapitalfonder sådana fonder som riktas till begränsade yrkesmässiga investerare och övriga saminvesteringsföretag, som vanligtvis är slutna. Det vill säga att de inte är öppna för nya investeringar efter teckningstidens slut. I Finlands Banks statistik inkluderar kapitalfonderna utöver de kapitalfonder som investerar i företagsverksamhet också slutna fastighetsfonder och övriga slutna fonder. Majoriteten av de kapitalfonder som ingår i Finlands Banks statistik verkar i kommanditbolagsform. Enligt Pääomasijoittajat ry:s statistik uppgick de förvaltade tillgångarna inom kapitalplaceringsbranschen, dit föreningen räknar venture- och buyout-aktörer, i slutet av 2017 till 6,3 miljarder euro. Detta inkluderar även aktörer inom den offentliga sektorn och vissa investerare utanför fonderna.

RP 306/2018 rd

Enligt Finlands Banks statistik gjordes nya investeringar för 428 miljoner euro netto i sådana kapitalfonder som har registrerats i Finland under den första hälften av 2018. Av detta hänförde sig 85 procent till slutna fastighetsfonder och det övriga huvudsakligen till så kallade venture capital-fonder. Utöver de nya investeringarna uppvisade kapitalfonderna även 293 miljoner euro tillväxt till följd av värdeförändringar.

Vid granskning utgående från vilken sektor investeraren tillhör fanns de största investeringarna enligt Finlands Banks statistik hos arbetspensionsanstalter 2,1 miljarder euro, företag 1,4 miljarder euro och försäkringsanstalter 1,3 miljarder euro. Enligt Finlands Banks statistik ägdes närmare 95 procent av andelarna i de finländska kapitalfonderna av inhemska investerare och det inhemska framhävs också i de investeringar som kapitalfonderna gör, där cirka 83 procent hade kanaliserats till finländska objekt i slutet av juni 2018.

Nedan finns en beskrivning av de inhemska och utländska investerarnas andel av medelsanskaffningen i finländska kapitalfonder 1997—2016.

Källa: Pääomasijoittajat ry

Enligt Pääomasijoittajat ry:s statistik investerade utländska fondandelsfonder 466 miljoner euro i finländska kapitalfonder 2006—2016, det vill säga cirka åtta procent av all medelsanskaffning. Investeringarna har sannolikt gjorts med hjälp av en särskild bolagsstruktur.

Förslaget beräknas förbättra konkurrensförmågan för finländska kapitalfonder. Det är dock inte möjligt att uppskatta antalet nya utländska investerare.

Enligt Pääomasijoittajat ry råder det brist på investerare i synnerhet i de inhemska venture capital-fonderna, där investeringarna är i storleksklassen en till tio miljoner euro. Även enligt arbets- och näringsministeriet är det fortfarande kännetecknande för venture capital-fonderna i Finland att de är relativt små. Kännetecknande för de finländska venture capital-fonderna är att de har ett stort antal investerare, vars medianinvestering per enskild venture capital-fond

endast är 300 000 euro. Med de utländska fondandelsfondernas investeringar skulle investeringarna öka i storlek. Enligt arbets- och näringsministeriet skulle en del av de nya investerarna när marknaden utvecklas också kunna bli så kallade ankarinvesterare i fonderna, vilket för sin del underlättar fondernas medelsanskaffning. I buyout-fonderna är kretsen av investerare i dag större, men en ökning av de internationella investerarnas andel ska eftersträvas.

Det finns ingen statistik att tillgå om den geografiska fördelningen av de utländska fondandelsfonder som för tillfället har investerat i finländska kapitalfonder. Vid en bedömning av vilken betydelse eventuella geografiska begränsningar har kan man utnyttja riktgivande information om investerarfördelningen i Sverige. Den geografiska spridningen för investerare i fondandelsfonder 2013—2015 har granskats i den svenska riskkapitalföreningens (Swedish Private Equity & Venture Capital Association, SVCA) statistik. I Sverige utgör de europeiska investerarna i fondandelsfonder med sin andel om cirka 79 procent av alla investerare i fondandelsfonder den viktigaste gruppen för de minsta fonderna. Fondandelsfonder som kommer från andra länder än Europa har en andel på cirka sex procent och de inhemska en andel på cirka 15 procent. Vid en granskning av svenska fonder, oberoende av storlek, utgör de europeiska fonderna fortfarande majoriteten, det vill säga cirka 63 procent av alla fondandelsfonder, men med en 36 procents andel ökar fondandelsfonder från andra länder än Europa väsentligt i betydelse. Såsom konstaterats i avsnitt 1.3 har de svenska kapitalfonderna huvudsakligen grundats utanför Sverige, vilket betyder att fondstrukturerna sannolikt redan färdigt är bättre kända för de internationella investerarna. Det är inte möjligt att göra en bedömning av hur kunskaperna om fondstrukturerna påverkar förhållandena för den beskrivna fördelningen av investerare.

Ändringen skulle inte ha några betydande effekter på skatteintäkterna då motsvarande investeringar i dagsläget i praktiken inte alls görs. Inkomsterna från de direkta investeringarna är i dagsläget huvudsakligen skattefria i Finland, om en utländsk kapitalplacering gör investeringar direkt i det finländska målbolaget.

Det går inte att göra en volymmässig uppskattning av effekterna för företagen, men propositionen beräknas indirekt förbättra tillgången till kapital för de finländska företagen.

4.2 Effekter på myndigheternas verksamhet

Enligt uppskattning kommer förslaget i någon utsträckning att öka Skatteförvaltningens arbetsbörda vid beskattningen både av det kommanditbolag som utövar kapitalplaceringsverksamhet och delägaren. Det är fråga om manuellt utfört tjänstemannarbete. Den ökade arbetsmängden är beroende av antalet nya, utländska sammanslutningar och antalet delägare i dem och även av hur avkastningen från de gjorda kapitalinvesteringarna realiserar som exempelvis dividend eller överlåtelsevinster. Avkastningen i de kommanditbolag som utövar kapitalplaceringsverksamhet kan vara jämn och återkommande år för år eller cyklisk och grunda sig på enstaka realiseringar. Därmed är det inte möjligt att uppskatta den ökade arbetsmängden för en viss period.

4.3 Effekter för skattskyldiga

Förslaget gäller utvidgning av den nuvarande inkomstslagsspecifika skattelagstiftningen till investeringar som har gjorts genom fondandelsfonder. Den nuvarande bestämmelsen är teknisk och genom den föreslagna ändringen blir den mera detaljerad. Också i fortsättningen tillämpas lagrummet på bolag och professionella i kapitalfundsbranschen, som förväntas känna till huvuddragen i lagstiftningen. Med hänsyn till detta bedöms tillämpningen av förslaget inte vara för betungande.

I propositionen föreslås det att ett finländskt kommanditbolag som bedriver i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen avsedd kapitalplaceringsverksamhet i fortsättningen också ska vara en sådan alternativ investeringsfond som avses i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder för att den nuvarande bestämmelsen ska kunna tillämpas. I propositionen föreslås det att kravet tillämpas på existerande strukturer först efter övergångsperioden, då verksamhetsperioderna för de existerande strukturerna antingen beräknas upphöra eller under vilken det är möjligt att anpassa strukturerna till de nya kraven. Fem år bedöms vara en tillräcklig övergångsperiod.

4.4 Sammandrag

Den föreslagna ändringen beräknas förbättra konkurrenskraften i de finländska kapitalfonderna.

Det har bedömts att genom de föreslagna ändringarna kan främjas flödet av utländskt, privat kapital till finländska kapitalfonder och därigenom även till finländska tillväxtföretag. Tillväxtföretagens roll för skapande av nya arbetsplatser och främjande av produktiviteten kan anses vara betydande. Finländska kapitalfonder investerar även med större sannolikhet i inhemska objekt.

En noggrann volymmässig bedömning av de ekonomiska effekterna kräver både tillgång till en tillräcklig statistisk informationsbas och information om effekterna på de utländska investerarnas beteende, vilket inte finns att tillgå. Eftersom ändringen dock inte bedöms ha några betydande skatteeffekter har uppskattats det att den eventuella nyttan av den föreslagna ändringen är större än kostnaderna för den.

5 Beredning av ärendet

Den arbetsgrupp som finansministeriet tillsatte hade i uppdrag att utreda skattebehandlingen av olika investeringsformer och pensioner med engångspremie. Arbetsgruppen hade också i uppdrag att bedöma skattebehandlingen av kapitalfondsstrukturer i kommanditbolagsform. Arbetsgruppens rapport publicerades den 4 maj 2018. Influtna utlåtanden till rapporten har behandlats i punkt 2.1.

Propositionen har beretts vid finansministeriet.

Följande har gett utlåtanden om regeringens utkast till proposition: arbets- och näringsministeriet, Finlands Näringsliv EK rf, Finanssiala ry, Centralhandelskammaren, Børsstiftelsen, Pääomasijoittajat ry, Finlands Advokatförbund, Suomen Veroasiantuntijat ry, Företagarna i Finland rf, Skatteförvaltningen, Skattebetalarnas Centralförbund rf, biträdande professor Tomi Viitala, professor Juha Lindgren och professor Pekka Nykänen.

Huvudsakligen har projektet och målen med det fått stöd i utlåtandena. I många utlåtanden har ändringen ansetts vara viktig och ändamålsenlig. I Skatteförvaltningens utlåtande lyftes bland annat fram arbetsmängden i anknytning till ändringen samt behovet att precisera hur inlämning av informationen i praktiken ska ske.

I vissa utlåtanden lyftes fram att tillämpningsområdet ska utvidgas också till övriga beskattningsmässigt transparenta enheter än utländska sammanslutningar. Begreppet utländsk sammanslutning ska också preciseras. Enligt utlåtandena ska det i synnerhet följas med vilken juridisk form de fondandelsfonder som grundas inom VentureEU-projektet kommer att få.

I utlåtandena önskade man sig mest att den geografiska hemorten för en utländsk sammanslutning inte skulle fastställas utgående från stater med skatteavtal utan att den skulle följa de områden med vilka Finland har ett avtal om informationsutbyte. Enligt ett flertal utlåtanden skulle kravet på skatteavtal i onödan minska antalet utländska storinvestorer. I utlåtandena lyfte man fram att den skattemässiga behandlingen av utländska fondandelsfonder inte skulle ändras i förhållande till Finland, om tillämpningsområdet för bestämmelsen skulle utvidgas också till områden med avtal om informationsutbyte. Enligt ett utlåtande ska det i förslaget finnas motiveringar till vilka skatteövervakningsmässiga fördelar det är med att fondandelsfonderna ska finnas i skatteavtalsstater.

I utlåtandena ansågs det föreslagna tillägget till den nuvarande bestämmelsen med krav på alternativ investeringsfond vara motiverat. Enligt utlåtanden ska man dock beakta de fonder som grundar sig på EU-lagstiftningen samt de alternativa fonder som faller under övergångsbestämmelserna i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder. Tre utlåtanden föreslog dessutom att övergångsperioden borde vara tio år och inte fem år eftersom kravet kunde påverka vissa gamla, enstaka fall. Å andra sidan ansåg man i ett utlåtande att den föreslagna övergångsperioden på fem år är exceptionellt lång, vilket dock enligt utlåtandet har motiverats väl med de effekter som ändringen har på de skattskyldiga.

I vissa utlåtanden lyftes också fram att kravet på skatteavtal för den så kallade slutliga investeren kan påverka hur lockande lagstiftningen är och att situationen ska följas upp. Enligt utlåtandena ska bestämmelsen ändras vid behov, så att den goda avsikten med bestämmelsen, att locka utländska investerare till Finland, kan förverkligas i praktiken.

I propositionen har de omständigheter som lyftes fram under remissförfarandet beaktats. I propositionen föreslås det att också en sådan utländsk sammanslutning som har sitt hemvist i en jurisdiktion med vilken Finland har avtal om informationsutbyte ska kunna omfattas av tillämpningsområdet för bestämmelsen. Begreppen har dessutom preciserats och motiveringarna kompletterats i synnerhet med de uppgifter som ska lämnas in till Skatteförvaltningen.

6 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft våren 2019.

Tillämpningen av lagen föreslås ske stegvis, så att vissa effekter ska gälla redan perioden innan lagen träder i kraft och att vissa effekter för redan existerande strukturer skjuts upp till ett senare skede än då lagen träder i kraft.

Lagen tillämpas huvudsakligen första gången i beskattningen för 2019. Enligt förslaget kan det föreslagna 9 § 6 mom. i inkomstskattelagen, som under vissa förutsättningar utvidgar tillämpningsområdet för 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen, tillämpas på hela 2019 redan innan lagen träder i kraft.

Kravet på att lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder ska kunna tillämpas, som har föreslagits som tillägg i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen, kunde därmed utan separat tillämpningsbestämmelse tillämpas också på beskattningen av 2019. Av de orsaker som närmare har beskrivits i motiveringarna till propositionen föreslås dock en övergångsbestämmelse för de existerande strukturerna.

För de begränsat skattskyldiga tysta bolagsmännen i kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet registrerade innan lagen träder i kraft ska det föreslagna tillägget med krav på tillämpning av lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder i 9 § 5 mom. i in-

RP 306/2018 rd

komstskattelagen dock först tillämpas första gången i beskattningen för 2024. Till dess tillämpas i deras beskattning de bestämmelser i 9 § 5 mom. i inkomstskattelagen som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lag

om ändring av 9 § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 9 § 5 mom., sådant det lyder i lag 564/2005, samt
fogas till 9 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1549/1995 och 564/2001, ett nytt
6 mom. som följer:

9 §

Allmän och begränsad skattskyldighet

Med avvikelse från 3 mom. utgör den del av ett kommanditbolags inkomst som motsvarar bolagsandelen för en begränsat skattskyldig tyst bolagsman i bolag som bedriver enbart kapitalplaceringsverksamhet skattepliktig inkomst endast till den del inkomsten är skattepliktig, om den betalas direkt till den skattskyldiga, samt förutsatt att på bolagsmannen tillämpas ett avtal om undvikande av dubbelbeskattning mellan Finland och den stat där bolagsmannen i fråga har sitt hemvist. Om delägarens skattepliktiga inkomst överstiger delägarens andel i sammanslutningens inkomst, ska den överstigande delen betraktas som skattepliktig inkomst under de följande tio skatteåren efter hand som inkomstandelar inflyter. Ett kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet ska vara en sådan alternativ investeringsfond som avses i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) där syftet enligt bolagsavtalet och det enda faktiska syftet är att bedriva kapitalplaceringsverksamhet.

Vad som föreskrivs i 5 mom. tillämpas också på en begränsat skattskyldig, vars andel av den i 5 mom. avsedda inkomsten bildas av inkomstandelen i en eller flera inhemska eller utländska sammanslutningar, under förutsättning att på den begränsat skattskyldiga tillämpas ett avtal för undvikande av dubbelbeskattning mellan Finland och den stat där den begränsat skattskyldiga har sitt hemvist och att den utländska sammanslutningen är registrerad i en sådan jurisdiktion eller grundad i enlighet med lagstiftningen i en sådan jurisdiktion med vilken Finland har ett avtal om informationsutbyte i skatteärenden.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas första gången vid beskattningen för 2019. För begränsat skattskyldiga tysta bolagsmän i kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet registrerade innan lagen träder i kraft tillämpas 9 § 5 mom. i lagen dock första gången vid beskattningen för

RP 306/2018 rd

2024. Till dess tillämpas i deras beskattning de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

Helsingfors den 13 december 2018

Statsminister

Juha Sipilä

Finansminister Petteri Orpo

Lag

om ändring av 9 § i inkomstskattelagen

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i inkomstskattelagen (1535/1992) 9 § 5 mom., sådant det lyder i lag 564/2005, samt
fogas till 9 §, sådan den lyder delvis ändrad i lagarna 1549/1995 och 564/2001, ett nytt
6 mom. som följer:

Gällande lag

9 §

Allmän och begränsad skattskyldighet

Förslag

9 §

Allmän och begränsad skattskyldighet

Med avvikelse från 3 mom. utgör den del av ett kommanditbolags inkomst som motsvarar bolagsandelen för en begränsat skattskyldig tyst bolagsman i bolag som bedriver enbart kapitalplaceringsverksamhet skattepliktig inkomst endast till den del inkomsten är skattepliktig, om den betalas direkt till den skattskyldiga, samt förutsatt att på bolagsmannen tillämpas ett avtal om undvikande av dubbelbeskattning mellan Finland och den stat där bolagsmannen i fråga har sitt hemvist. Om delägarens skattepliktiga inkomst överstiger delägarens andel i sammanslutningens inkomst, ska den överstigande delen betraktas som skattepliktig inkomst under de följande tio skatteåren efter hand som inkomstandelar inflyter. Med kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet avses kommanditbolag där syftet enligt bolagsavtalet och det enda faktiska syftet är att bedriva kapitalplaceringsverksamhet.

Med avvikelse från 3 mom. utgör den del av ett kommanditbolags inkomst som motsvarar bolagsandelen för en begränsat skattskyldig tyst bolagsman i bolag som bedriver enbart kapitalplaceringsverksamhet skattepliktig inkomst endast till den del inkomsten är skattepliktig, om den betalas direkt till den skattskyldiga, samt förutsatt att på bolagsmannen tillämpas ett avtal om undvikande av dubbelbeskattning mellan Finland och den stat där bolagsmannen i fråga har sitt hemvist. Om delägarens skattepliktiga inkomst överstiger delägarens andel i sammanslutningens inkomst, ska den överstigande delen betraktas som skattepliktig inkomst under de följande tio skatteåren efter hand som inkomstandelar inflyter. *Ett kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet ska vara en sådan alternativ investeringsfond som avses i lagen om förvaltare av alternativa investeringsfonder (162/2014) där syftet enligt bolagsavtalet och det enda faktiska syftet är att bedriva kapitalplaceringsverksamhet.*

Vad som föreskrivs i 5 mom. tillämpas också på en begränsat skattskyldig, vars andel av den i 5 mom. avsedda inkomsten bildas av inkomstandelen i en eller flera inhemska eller utländska sammanslutningar, under förutsättning att på den begränsat skattskyldiga tillämpas ett avtal för undvikande av dubbelbeskattning mellan Finland och den stat där den begränsat skattskyldiga

Gällande lag

Förslag

har sitt hemvist och att den utländska sammanslutningen är registrerad i en sådan jurisdiktion eller grundad i enlighet med lagstiftningen i en sådan jurisdiktion med vilken Finland har ett avtal om informationsutbyte i skatteärenden.

—————
Denna lag träder i kraft den 20 .

Denna lag tillämpas första gången vid beskattningen för 2019. För begränsat skattskyldiga tysta bolagsmän i kommanditbolag som bedriver kapitalplaceringsverksamhet registrerade innan lagen träder i kraft tillämpas 9 § 5 mom. i lagen dock första gången vid beskattningen för 2024. Till dess tillämpas i deras beskattning de bestämmelser som gällde vid ikraftträdandet av denna lag.

—————